

MAGYAR KURIR

Indúlt Bétsből, Pénteken Május' 23-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' Frantziaországban lévő Anglus ármáda' fő hadiszállásán *Cambray* városában, minden nap' 120 font kenyeret osztatnak-ki az ott lévő szegénységnek az Anglus tiszték.

A' *Regnault de St. Jean d' Angely*' feleségének bizonyos levelezésért történt elfogattatását már több versben említettük. Most azt olvassuk az újabb levelekben, hogy a' több személyeket, kik ezen levelezésért, a' Dünkireheni, Calaisi, és Boulognei kikötőhelyekben elfogattattak, jó kíséret alatt mind *Párisba* vitték. Mondják, hogy a' régi testőrző seregnek két tisztjei is, a' kik Belgium-felé útoztak, útjukban megfogattattak; ezeknél is tilalmas levelekre találtak. Ezek most előre tsak *Liltébe* vitettek, ezután fog megválni, hogy mitsoda további rendelkezést fog felöllök a' Politziai Minister tenni. Ezen tudósítások szeréit ismét nagyobbban kezdenek mozgani az Ország-lószék' ellenségei, 's az országban ismét sok féle lázzasztó irások terjesztettek szélyel.

„Egy Brüsszeli újságlevél beszéli, mint mondja *Lilley* tudósítások után (így szoll a' Bavariai úgynevezett *Közön-séges újság*), hogy a' Frantzia Politziai Minister nem régen affelől tudósittatván, hogy a' Bonapártéhoz szító résznek főbb tagjai, bizonyos személyeknek, a' kik különösen küldettette Amérikábol és másun-nan visszajöttek vala, eszközlésekkel, egy-

másközött levelezést folytatnának, hogy a' dolog' minémüségét kitanúlhasa, néhány titkos személyeket különös útasításokkal némely kikötőhelyekbe küldött, 'sily módon igen fontos irásokat kerített a' maga kezire. Ha az ezeránt elterjedett hírnek hinni lehet, ezen levelezéseknek tárgya, Bonapartének Sz. Ilonáról való elszöktetődését, bár melly terhesnek 's hihetetlennek lássék is ez lenni, illetné. Bizonyos-nak lenni tartatik az, hogy némelly személyeknek a' neve is kifejeztetve volna ezen irásokban, kik közzül némelyek, ha még elfogattatva nem volnának is, legalább szoros felvigyázás van reájok.

A' feljebb nevezett aszszonyságnak (*Regnaultnének*) elfogatott leveléből némely darabokat kiadtak a' Londoni újság-levelek, mellyek között taláttatnak az itt következők is: — „Ezek a' szánakozásra-méltó emberek, ugy mond, lehetetlen hogy fennállhassanak; a' revolúciónak kiütése elkerülhetetlen; ez a' revolúció rettenetes lehet, de jó végre fog vezérle-ni: hiszem a' legfájdalmasabb orvosi munkának is alájuk kell magunkat adnunk, hogy meggyógyulhassunk. Ne gondóld, hogy engem' az indulat vakít. Tudakozódjál tsak *Robert* úrtól; ő meg fogja néked mondani, hogy talám már eddig is megmenekedtünk volna ettől a' gyűlölséges por-tselédttől ha azt a' következtetést, mellyet a' *Germanicus* (az a' játék, melyről annak idejében megirtuk volt, hogy mitsoda lármás verekedést okozott a' theatromon), maga után vont, előre elláthat-

tuk volna. Tsak egy kevésbé erőssen kell fúni, hogy leroskadjanak; jól érzik ők ezt.... Az Országlószék kéntelennek lenni látja magát arra, hogy a' felvett jámborság mellől elálljon. Ez éppen jó nekünk, mert már némelyek közzülünk elaladni engedték vala magokat; némelyek így szollottak: *tsakugyan nem folyoly felettébb rosszúl a' dolgunk!* Az eflélék nekünk nem használhatnak. Ezek az emberek a' mi hóhérjaink; feláldozták betsületünket, ditsőségünket, győzedelmi koszoruinkat, és szorgalmatoskodásunk' miveit; köztök és Frantziaország között semmi megengesztelődésnek helye nintsen többé lehető.... 's emez ember! mi ötöt tulajdon hibáink által veszítettük el; 's ötöt a' mi legkegyetlenebb ellenségeink tartásuk kezeik között! Minden erőm, minden bátorságom elhagy ezen megalatsonyító dolognak meggondolására.... *Hát nem szabaditjuk meg ezen embert?* Ettől a' mi betsületünk függ. Melly apróknak lenni látszanak ezen emberek eme' *Koloszsushoz* képpent! Ne gondold, hogy én bolond legyek; ez az én valóságos és egygyetlenegy gondolatom. Sokak osztoznak ebben véllem, 's talám még munkásabban, mint én. De elég; mi egy szerentsés crisishez közelgetünk; siess vissza jöni, hogy tulajdon szemeiddel győzd meg magadat mindenekről.“

Egy Frantzia újságlevél ezeket jegyzi-meg a' *Regnaultné*' levelére: — „Nintsen, úgy mond, természetibb dolog, mint, hogy az az aszszony, kinek férje *Bonaparte* alatt fő hivatalokat viselt, ezt reménségekkel, ohajtásokkal, sőt boszszúállásra való gerjesztéssel is táplálgassa; a' mi revolúciónkban egy rész sem találtatott olyan, a' melly azután, hogy megbukott, győzedelmekről ne álmodozott volna, 's a' melynek tagjai közzül azok, a' kik Frantziaországban hátramaradtak, kivándorlott barátjaiknak afféléket ne irogattak volna: hogy lehetetlen, hogy az

uralkodó rész megállhasson, hogy a' nép készen áll a' felkelésre, 's több eflélék. Hálá istennek, hogy mi az efléléket már mind esmerjük. Mi magunk is gyakran reménségnek tartottuk azt, a' mit ohajtottunk. Miért ne szármozhatna azoknak szivekből, a' kik sok ideig nagy és fő hivatalokat viseltek, az a' reménség, hogy még fényes hivatalokra léphetnek, 's nagy hatalmat kaphatnak? Nagy elme és széles ismeretség kívántatik annak tudására, hogy vannak a' világon oly dolgok, melyek a' magok özszeomlássokból szükségképpen ismét elő-jönek; 's vannak még mások olyanok, a' mellyek a' magok legnagyobb erejekben 's virágzássok' idején szükségképpen elenyésznek: és hogy éppen ezen okra nézve, a' legböltsebbek mint a' legostobábbak, gyakran minden Reménség ellen reménlenek.“

A' *Bordeaux* városabéli rendkívülváló Esküdtek' itélőszéke előtt egy per foly Május' 6-dikától fogva. A' vádozottak' száma 28; a' főbbiknek neve *Randon*. Azzal vádoztatnak, hogy egy *özszeesküvésnek*, melly a' törvényes jussal bíró *Országlószéknek felfordítására*, a' thrónusra való következés' rendjének megváltoztatására, 's a' hazafiak között való hadakozásnak felgyulasztására törekedett, gerjesztői, részesei, segédjei, 's jovallói lettek volna. — A' vádoló Aktában, mellyet ellenek közönségessé tett a' Királyi Prokurátor, a' következőket mondja róllok: — „Ezek az emberek, kik a' lázzadásban 's hazájoknak felfordításában, a' porból való felkapásra szolgáló módot kerestek, arra való plánumot intéztek vala el, hogy Frantziaországot ismét egy gyüölöséges járom alá hajtásuk. Egy Szerentsekisértő ember' szavainak hitelt adván, a' nélkül, hogy az ő vak esztelenségeken kívül egyéb vezetőjök, 's a' törvényes jussal bíró Monárkha eránt viseltető gyüölöségeken kívül valami egyéb közös özszeomlódássok lett

volna, nem irtódtak egy ilyen bűnös özszeesküvésbe avatni magokat. Az özszeesküvés közép pontja *Bordeaux* városában formálódott vala, a' hol a' legelső mozdulásnak is kiütni kellett volna. *Randon Ermei Fridrik Lörintz*, a' fő lázasztó, 24 esztendős ember, Vámos Ex-Hadnagy, Alsó Sequanai departamentbéli születésű. Ezen ember *Bonapartéval* Elba szigetére menvén, onnét, minthogy azt a' hivatalt, mellyet keresett, meg nem nyerte, titkon Piombinóba szökött, 's az *Usurpator* előtt néhány hónapokkal Frantziaországba visszajövé, itt Vámos Alhadnagyságot kapott. Nem soká azután ugyantsak a' vámhivatalnál Főhadnagyságot nyert 's viselt az 1816. dik esztendőig, a' midőn arról maga lemondott, a' melly időtájban útját *Bordeaux*ba vévén, ekkor vetette-meg az özszeesküvésnek fundamentumát. Hogy magának annál nagyobb tekintetet adhasson, azt mondta, hogy ő a' Bonaparte *Ex-Mamelukja*; magának *Aly-Bey* nevet adott, 's magát Császári Helytartónak és a' közönséges Organizatzió' fő Kormányozójának adta-ki. Armádának gyűjtésén iparkodott; Regement - törzsököket gyűjtött özsze; ezekről kártyákat készített; a' Bonaparte' nevében Igazgatói-karokat iparkodott felállítani, 's az Igazgatók számára utasításokat készített; petsétjeire V. N. betűket mettetett, mellyek ezt tették: *Vive Napoleon!* 's a' mellyeknek négy szegleteiken ezek a' betük' állottak: L. Gr. CP. IL. PR., mellyek ezeket jelentették: *Le Gouverneur General; Corps Imperial; Partisans*. Ő ezen özszeesküvésnek az országban elszéledve lévő ágaival, mellyeknek magokat ezen *Bordeaux* béli fő özszeesküvéshez tsatolni 's ezzel egygyetértve dolgozni kellett volna, levelezett. Az ő elfogatott 27 czimborás társai között, a' kik mind *Bordeaux* vagy a' Gironde departamentjébéli születésűek, tsak egy aszszonyember találtatik; a' neve *Aya*

Susanna, a' férje *Dessaul*; 56 esztendős személy; *Bordeauxi* kortsmárosné; azzal vádoltatik, hogy *Randonnak* szállítását adott, 's véle levelezést folytatott.

Párisban egy társaság áll-fenn az 1801 esztendőtől fogva, melynek törekedése a' nemzeti szorgalmatoskodás' buzdíttatása, 's a' melly a' maga felállításától fogva már 250,000 Frankot osztott-ki, külömbkülömb buzdító jutalmazásokra, 's már a' folyó 1817 és jövő 1818. dik esztendőkre is 62,600 Frankokat tett-ki. A' tökepenzt, melyből a' jutalmazások fizetnek, már 131,166 Frankra szaporította. Egy gyűlésben, mellyet nem régen tartott ezen társaság, azt jegyzette-meg, hogy az előbbeni esztendők között egyben se' érkeztek eleibe oly sok új találmányok, 's régiebbeknek megjobbitásaik, mint az 1816. dikban.

Északl' Amérika.

Ezen Ország' nemzeti erejének nevedésére nézve egy nevezetes Alkút készített a' most özszeegyülekezve lévő Congressus. Ez az úgynevezett *Hajózás Aktaja*. Főbb határozásai ezek: — Semmiféle portékát nem szabad egyéb, hanem tsak az egygyesült Státusokból való honnyi hajókon bevinni, kivévén az olyan idegen nemzetek' hajóit, a' mellyek tsak tulajdon honnyi portékáikkal egyenesen hazul eveznek oda (t. i. Anglus hajó vihet be oda Anglus portékát, Spanyol hajó Spanyolt, 's a' többi. De sem Anglus nem vihet Spanyol portékát, sem e' nem amazét, tsak magáét, 's ezt is tsak úgy, hogy egyenesen hazul evezzen oda), külömben minden portékájával egygyütt elveszik a' hajót; — A' part mellett való hajózás, vagy más szókkal az egygyesült Státusoknak egygyik kikötőhelyéből a' másikba való evezés, tsak odavaló honnyi hajóknak engedtetik-meg; azok a' honnyi hajók, mellyek az egygyesült Státusok között a' másiknak valamelyiknek kikötőhelyébe eveznek, így szintén azok a' hon-

nyi hajók is, mellyek idegen országoknak kikötőhelyeikből érkeznek haza, portékáiktól bizonyos vámot tartoznak fizetni, ha az ő hajós legényeik, kétharmad részint honnyi, az egygyesült Státusok' földjén született emberekből, nem fognak állani. Az ő halász hajóikon a' hajós legényeknek háromnegyed részint kell odavaló születésű emberekből állani.

Az a' hires *Lefebre - Desnouettes* és az egygyik *Lallemand* Frantzia Generálisok, sok más kivándorlott Frantziákkal egygyütt *Uj-Orleánban* tartózkodnak. *Lefebre* a' *Veresviz'* mellett lévő *Natchitoches* nevű tartománynak meg szemlélésére vette onnét útját a' föld' termékenységének megvizsgálására, melyből azt lehet kihozni, hogy *Luisiának* ezen környékét akarják magoknak jövőendő lakhelyül választani.

B e l g i u m.

A' Belga újságlevelék egy emlékeztető irást adtak-ki diribdarabban, mellyet a' *Genti*, 's *Tournay* Püspökök, 's a' *Lüt-tichi* és *Mechelni* Vikáriusok intéztek a' Királyhoz, melyben a' Királynak egy rendelését, melly az Universitas' eleibe szabott tanítási módot foglalja magában, mint a' R. Catholica Anyaszentegyház' tudományával és sarkalatos állatásaival (dogmáival) ellenkezőt, úgy írják-le. Ez a' Rendelés tavaly Nov. 25-dikén jött-ki.

H e l v é t z i a.

Lausane városából írják Május' 6-dikán, hogy valamint Helvétziának némely vidékein, úgy Szavajában is oly nagy grádsra lépett az inség, hogy az utolsóban *Clausesben* támadásra került miatta a' dolog, 's egy házat, melyben gabona tállatott, felprédáltak a' nyúghatatlanok; katonaságnak kellett a' tsendesség' helyreállítására megjelenni. A' *Genevai* lakosok ugyan mindent elkövetnek, hogy szerentsétlen szomszédaikon segíthesse: még az ő szomszédságukban is haltak már meg emberek az éhség miatt.

Nagy Britannia.

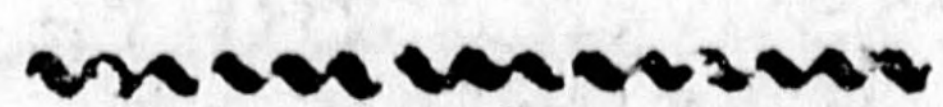
A' Ministerek' Kurirja tsudálkozva emlékezik némelly újságíróknak könnyűhivőségekről, a' kiknek még álmokban is tsak hadakozás forog szemek előtt, 's a' kik sok olyan Aktákat vesznek-fel 's hirdetnek-ki, mint igasságokat, a' mellyek nyilvánosságosan a' rossz gondolkodású emberek' költeményes fábrikáikból vették származásukat: — „Nintsen, így szoll ez a' Kurir a' Kabinétekben tsak nyoma is az egymással való egyenetlenkedésnek; az *Orosz Császár* és *Prussus Király'* útözásaik, mind tsupa költemények, 's azokból a' fejekből szármoztak, mellyekből egy más nagy Monárkhának egy árulásért megölettetett Marschal' özvegyéhez írott levele is vette eredetét, a' melly tsupa költemény.“ — (Ez a' gyáva költemény, melyről itt a' Londoni Kurir emlékezetet teve, azt a' tárgyat illeti, mellyet egygyik előbbeni levelében már a' Bétsben kijövő Beobachter is, érdemes nevezettel megpetsételt, a' midőn azt hamis költeménynek lenni mondotta, előre botsátván, hogy a' Londoni *Morning-Chronicle* 's utánna Belgiumban a' *Wrai Liberal*, 's azután még a' *Norimbergai* újság, tsak emliteni is nem átolloztak egy levelet, mellyet ő Austriai Cs. Felsőge, Blankenburgban Febr. 20-dikán 1817-ben tulajdon kezével irt volna a' Marschal *Ney'* özvegyéhez. Jól megmagyarázta Május' 9-dikén költ levelében a' nevezett Beobachter, 's utánna a' Bavariai úgynvezett közönséges Ujság is, hogy melly gyalázatos gyávaság legyen az olvasó közönséget efféle, egy tekintetre általlátható költeményekkel játszodtatni).

Már több izben említettük, hogy *Londonban* egy könyvet adtak-ki, mint a' mellyet Bonaparte a' maga életiről tulajdon maga irt volna. Ennek a' könyvnek kiadattatását valami levelezés előzte meg, a' melly *Philips* nevű könyváros és a' hadi 's plántatartományokat illető

dolgokra ügyelő Minister Lord *Bathurst* között folyt. Ezen levelezésről ezeket olvassuk a' közönséges ujságlevelekben: Minekutánna a' nevezett könyváros a' *Santine*' írásaiból megértette volna, hogy Bonaparte a' maga' élete' historiáját írja, ő annak kinyomtatására magát azonnal elszánta, a' melly végre Mártzius' 29-dikén Lord *Bathurst*hoz írván, a' maga' célzását kijelentette, 's kérdést tett nálla, hogy meg fogna-é néki engedtetni az, hogy a' Lord Minister Ur' tulajdon borítékja alatt egy lepetsételetlen leveletküldhessen Bonapartéhoz, 's a' melyben ő egyáltalában semmi egyebet nem fogna írni annál az ajánlásnál, hogy ő az említett könyvet egész hűséggel és sietséggel készleszen kinyomtatni. —

Philipsnek ezen levelére ekképpen válaszoltatott Lord *Bathurst* az alatta lévő Vice-Státustitoknak *Goulbourn* által, Apr. 11-dik napján: —“

„Parantsolatot kaptam tudtára adni az Urnak, hogy ő Urasága a' Minister, az Ur' kívánságát a' tudva lévő környülállásokra nézve telyességgel nem telyesitheti, 's meg nem engedheti, hogy Generális *Bonaparténak* vagy a' hozzátartozók között valamelyiknek valami efféle ajánlás létettségék.“ — Mitsoda úton módon került még is Londonba ez a' könyv? nem olvassuk.

A Londoni Kávéházak' Historiája.

Londonban az első kávéházat *Farr James* nevű borotvás *Borbély* állította fel, száz 's néhány esztendőök előtt, *Szivárvány* czimerrel. E' még ma is meg van Londonban. Miképpen gondólkoztak ott még akkor a' kávéru, megítélhetni abból, hogy a' nevezett kávést, 1708-ban törvényszék'eleibe czitálták, azzal vádolván, hogy valami *liquort* készít és árul *kávé* nevezet alatt, a' melly nagyon ártalmas itálnak tartatik lenni. — Ki gondolta volna akkor, hogy 60 esztendő múlva leg-

alább 3000 olyan házak fogának tsak az egy London városában találtatni, a' melyekben ezt az ártalmas italt árulnák; pedig 1768-ban már valósággal találtattak ennyin: de melly nagyon 's melly hamar megsokasodni kellett ugyan ezen házaknak a' mondott esztendő után, képzelné lehet, ha azt meggondolja az ember, hogy akkor (1768-ban) közönséges hirdetést bocsátott az egészségügyelő Collegium a' nép' eleibe, a' melyben kinyilatkoztatta, hogy a' *Kávé, egy igen egészséges ital legyen.* Milyen kedvességben legyen pedig ma, nem szükség hirdetnünk, mert minden tudja. Melly bajos volna nálla nélkül egészszen ellennünk, erről eléggé megtanították nem régen Európa' nagy részit a' *Surrogatumok.* — Londonban és a' környéken most 9000 kávéházak találtatnak.

(Itt alkalmatosságunk van említeni, hogy nem régen itt Bétsben nagy kérdés támadott vala a' kávének egészséges vagy egészségtelen volta felett, míg végezetre annak ügyit egy tudós író a' maga pártfogása alá vévén, azt megmentette. ilyen czimű könyvnek kiadása által: — „*A Kávé' betsületének megmentése, avvagy minden elő itéletnélkül való megzafolása egy munkának, melly nem régen a' kávéivásnak ártalmasságáról kijött vala; — mind azoknak megnyugtatódásokra, kiknek őseik 's ösök' őseik kávét ittak, kik még most is azt isznak, 's ennekutánna is azt inni szándékoznak; — iratott egy findzsa kávé mellett, találtatik Bétsben a' Skottusok' épületében a' *Freyung* nevű piatzon, a' *Bauer* könyvnyomtató boltjában, 1 Bétsi betsü forintért.“*

P r u s s z s z i a.

Berlinben ilyen nevezetes hirdetés jöttki: —

„A' belső fabrikákból származó szerzeményeknek nemkelése, melly a' külső szerzeményekkel való élésnek közönségesé való létele által okoztatik, azt hozza

magával, hogy a' honnyi fábrikáknak munkásaik nagyobb részint munka nélkül maradván, nintsen módjok arra, hogy a' magok' és familiájok' élelmét megkeressék. Ezeknek szerentsétlen állapotjok szorgatva kívánnya, hogy az ő felsegített siken gondolkodjunk. Arra, hogy egyes alamisnát adjunk nékiek, töllünk kiemtelhető summák kívántatvának; de minden esetben megalatsonyító érzékenységet is okozna a' segedelemnek ezen nem ezen tisztességet 's betsületet érdemlő rangú emberek között, a' kik örömet a' magok tulajdon szorgalmatoskodása által kívánják megkeresni a' magok élelmeket. Más nemű szegényeink között pedig arra a'lnánk az ilyen segedelem által alkalmatosságot, hogy munkátlansághoz 's tunyasághoz szoktassák magokat, a' melyből még nagyobb rozszaak következhetnének. Minden esetben legjobb tehát alkalmatosságot adni ezen embereknek kenyérkeresésre, a' melly célnak elérése valósággal nem is leszen terhes, ha a' mi belső fábrikáink' szerzeményeikkel való élést ismét közönségessé tehetjük. Igy Státusunk is függetlenebbé lenne más Státusoktól, azonkívül hogy a' külső szerzeményekkel való élésnek többire csak a' buborékolás, a' módizás, 's a' képzelődés a' fundamentuma. Sőt ha talám némely külső országi szerzeményeknek különös jósága vagy oltsósága a' miénket felyül haladná is, hazaszeretetből mindazáltal csakugyan ezektől is eltartóztathattuk magunkat. Különös bizodalmunkat helyhezteijük pedig az aszszonyi Nemnek pártfogásába, melly az utóbbi veszedelmes esztendőkben a' maga egygyesülései által a' közönségre nézve oly sok jót tett. Mind ezek a' tekintetek arra indították városunk' követjeinek gyűlését, hogy véllünk egy-

gyetértvén olyan egygyesülést formáljon, melynek minden tagjai lekötelezzék magokat, hogy a' magok és hozzájoktartozóik' ruházatjára 's egyéb házi szükségégeikre, tadva semmi idegen fábrikáknak szerzeményeiket nem, hanem egyedül csak honnyi szerzeményeiket fogják fordítani. Midőn mind ezeket közönségessé teszszük, hirül adjuk egyszersmind, hogy laistromok nyittattak-ki, melyekbe mindenek, a' kik ezen határozást helybehagyják, 's ebben részt venni kívánnak, neveiket beírni ezennel kérettetnek. A' városnak minden kerületeiben lévő Elöljárók és Követek kaptak már ilyen laistromokat. A' *Berlini* Tanátsháznál is van ilyen laistrom letétetve, mellyet Udvari Tanátsos *Brüggeman* úr mindennek eleibe teszen, vagy házához küld annak, ki a' maga nevének abbavaló beírása által megbizonyítani kívánja, hogy ezen jó célzásra való egygyesülésben, valóságosan részt akar venni. —

Büsching, Polgármester.

J e l e n t é s.

A' Felséges Udvari Kamara az Erdélyi Felséges Kintstartó Tanátshoz érkezett Rendelése következésül, Nemes Kolosvármegyében Kolos Mező Várossában, nem különben Kötelend, Felső Zsuk, és Szováth nevű helységekben találtató Fiscalis Birtokok, e' folyó Esztendőben Juniusnak 13-dik Napján az oda való fő Harmintzad Cancelláriáján dél előtti 9 órakor 3-on egymás után következő Esztendőkre nevezetesen a' Régálék külön, az Allodiálé és Urbariálé Beneficiumok pedig egygyütt a' többet ígérőnek Árendában, kiadattanak. Tessék azért azoknak, kiknek kedvelészen hozzá, az irt helyen és Napon megjelenni.

Ns. Szeben Apr. 29-dikén 1817.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Máj. 20-dik napján 331 $\frac{3}{8}$ — 21-dikén 334 — 22-dikén 333 $\frac{1}{2}$ forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Pesti 's Budai Magyar 's Német újságlevelekben olvassuk, hogy a' Budai és Pesti templomokban Május' 11 - dikén kezdve, 15, 16, 17, 18-án felosztva, közönséges imádságok tartattak bő aratásért. Ezen közönséges ájtatosságok Budán és Pesten a' fő Plébánia-templomokban, 11-dikben Vasárnap kezdődtek, mellyekre minden rendű Keresztények igen számosan megjelenvén az Egek Urának buzgó könyörgésekkel esedeztek. A' nagy czélnak a' Szép mesterségek által való emelésére Budán a' *Cherubini* Miséje választatott, mellyet az egyházi muzsikában a' *Mozart* Requiemjével egygyütt egyetlenegy remeknek tartanak, 's a' Lipsiai Muzsikai-Ujság óriási munkának nevez. Mintegy 60-an gyülekeztek öszve a' Muzsikusok, és a' Muzsikakedvellői ezen darabnak méltóképpen való előadására. *Seyler* József Ur Regens-Chori igazgatta; 's a' következők megfelelt minden jó ízlésű 's buzgó hallgató' várakozásának.

A' *Budai* Német újságtól szórolszóra fordítva ide iktatjuk azon tziikkelyt, mellyet az ott folyó időjárásról ír, azért főbb képpen, hogy az a' tziikkely az első szótól fogva az utolsóig, *Austriára* is egész máig reá illik, az egy essőt illető megjegyzést kivévén, mert itt még eddig ehben se' volt semmi fogyatkozás. Ezek a' *Budai* újság' szavai, az ő Május' 15 - dikén kijött darabjában: —“

„Május' közepén vagyunk. Az a' kellemetes 's a' plánták' nevedését oly nagyon segítő időjárás, a' melly Aprilisnek utolsó napjáról Május' 1-ső napjára által lépett vala, még ma is éppen oly nagy kellemetességgel tart, úgy hogy ez a' Május a' *gyönyörűség-hónapja*' nevét, mellyet néki Német nyelven adnak, valóság-

gal megérdemli. A' meleg napok, a' harmatos hives éjjelek, 's némelykor egy kevés esső is, egymást tserélgetve követik (*Essőt mindazáltal többetskét kívánánk*). Ezen kinézésekhez képest a' múlt Aprilis' fenyegetődzései semmit el nem késleltettek, 's a' fagy, talám némely kevés vidékeket kivévén, semmi kárt nem tett. Gyümölcstfáink az elégnél jobban meg rakva vannak virággal; a' szőlőfák sebeséggel néki indultak a' hatalmas hajtásnak; vetéseink mindenütt szépek; réteinken búján nő a' fű — úgy hogy minden tekintetben jó aratásunk leszen, ha az isten megáldja.“

Tasnádról így ír Május' 4 - dikén egy érdeemes tudósítónk: —“

„Nállunk kettős veszedelem uralkodik: egygyik az éhség, és nyavalyák, másik a' jövődőtől való félelem, melly utólsót az okozza, hogy a' mi tavaszi, kukuritzza, bab, paszuj, 's krumpli vetéseinket, a' hozzánk vándorló megéhezett népek kiássák, és félünk, hogy utóljára a' magból is kifogyunk. Egyéberánt az Aprilis' sanyarú napjai után mind igen szép Májusi napjaink járnak.“

Itt következik a' *Nemzeti Gazdából* is, egy, de kedvetlen tudósítás: „*Berzentzén*, a' Dráva mellett, Somogy Vármegyében, Apr. 8-dikán, délutáni 3 órakor tűz támadván, nem égett több meg két háznál; de mindenikben kínosan végezte életét egyegy ember. Az egygyik, az ottani Uraság' volt Postakotsissa (mert ez a' Mezőváros — idegen nyelven *Brenzitz* — Postahely), és egy Takátsmester. Ezt az utólsót elevenen ragadták ugyan ki a' tűz' torkából: de, nem lehet képzelni, minő tsudálatos és retentő lett legyen ezen, még szőlő de külsőképpen egészszen öszsze - égett embernek a' formája! —

A' jó-szívű Mgos. Uraság a' Kotsis' feleségének, vólt férje' egész fizetését meghagyni; a' Takáts' özvegyének pedig, a' a' szintúgy az égő házban a' tűz' hatalmával küszködött, és a' végveszedelemből tsak az ablakon vólt mód ötöt kihúzni, 400 forintot kegyesen ajándékozni méltóztatott.

Mi vólt az oka ezen két személy' bennégésének, nem írják: de hihető, hogy a' házbeli vagyonyok' megmentésén vólt vigyázatlan törekedés; mely kinekinek siralmas letzkéül szolgálhat.

Budán az Aszszonyi Egygyesülés különös tettével mindeneket figyelmetességre gerjesztett, midön ő Ex. ja Gróf Batyányi Josefa, született Rudnyák Aszszony, és Kieteiber Anna született Mayerfi Aszszony, mint az Egygyesülésnek tagjai a' szegényeket házaknál felkeresvén olly egy pár öregre találtak, kik közül a' férjfi 84, az aszszony 74. esztendős, és korosságok miatt a' kenyérkeresésre elégtelenek lévén sanyarú szegénységben éltek. Ezen tisztos öregek' felségittetése a' gyülekezetben előadatván, egyszersmind szóba jött, hogy ök már 50 esztendős házasok. Mélt. Gróf Sándorné az Elölülő külömben is mindenjóra való készlétét itt is mindjárt kimutatta, 's arra ajánlotta magát, hogy maga leszen a' Nászaszszony. Erre mindnyájan részvételeket ajánlották, 's nem tsak jelenlétekkel: hanem különös erszényekből nyújtandó segedelemmel is azon napot a' jótevőség' ünnepévétenni megígérték. Ezen szép cél már végbe is ment, 's nem tsak az Házasokat: hanem az egész népet is nagy örvendezésre gerjesztette. Emléketes dolog, hogy ezen derék öregeknek egy fija Reinthaller Leopold az Angliai Régens Hercege Huszár Regementjében Kapitány, 's eddig zsoldjából segítette

Kassáról Május' 6-dikán. — A' Pesti Magyar Játékszíni Társaság egy kis idő óta nálunk tartózkodik. Ez már magát itten tavál is megkedveltette: de most ellehet mondaní, hogy soha még városunkban nem jádzott Társaság, melly ennyi ditséretet nyert volna. A' ház tele van olly vendégekkel is, kik magyarul sem értenek; illyenek a' külföldi születésű Katona Tisztek, kik legalább a' legnagyobb tökéletességig vitt Mimiákért tapsolnak. Magnásaink között Gróf Barkóczy János, 's Csáky Antal és István Urak azok, a' kik érzik, és hogy érzik, bizonyítják is, mit kíván tőlök mind a' hazafiuság, mind az igazi érdem' megismérése. midön 1790-ben legelőször adattak Magyar Játékok Pesten és Budán, egy Uraság, a' ki most ezeket álmélkodással nézi, megfizette a' pénzt, 's a' Játékot ott hagyta. Így fogunk mindenben előbbre menni, ha tsekély is a' kezdet, tsak a' nemzet' Nagyai 's tehetőssei segéljék a' szándékot.

E r d é l y.

Méltóságos Börberekí Fabián Dániel Udvari Tanátsos 's Referendarius Urat mind az ő régebben othon az országban, mind azután itt kün a' Fels. Udv. Cancellariánál számos esztendőktől fogva megkülömböztetéssel folytatott hasznos szolgálataira való tekintetből, az Erdélyi Királyi Törvényes Tábla Elölülőjévé kinevezni méltóztatott ő Császári Királyi Felsége.

Ezen Nagy Fejedelemség, egy hasonlóképpen számos esztendőktől fogva megkülömböztetéssel szolgált hasznos emberétől fosztatott-meg, Fő Kormányzéki Tanátsos 's a' Leopold Császári Rendje' kis keresztese, Méltóságos Koszta István úr' személyében, ki is a' Felség' és haza' szolgálatjának nagy kárára, e' folyó Május' 11-dik napján kimúlt a' világból.